

STEENFELDT

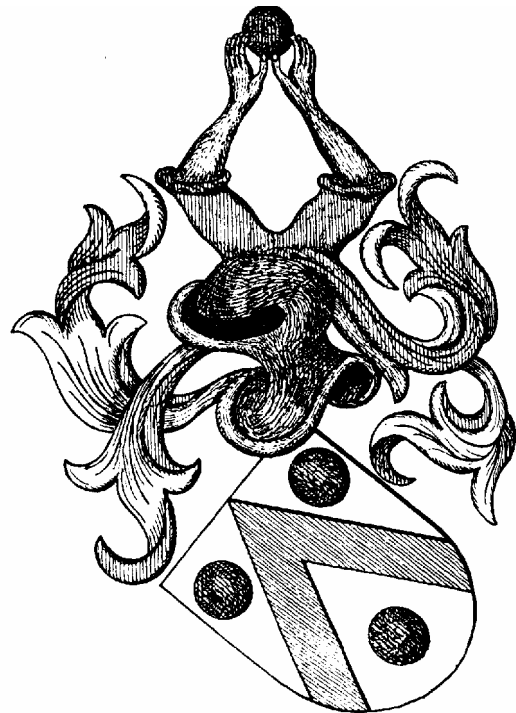
Jeg fik navnet Steenfeldt fra min far Gustav Steenfeldt Laursen. Han fik det fra sin mors slægt. I dag føres navnet tillige videre af mine brødre og alle vores børn. Der har været snakket en del om oprindelsen, men gætterierne har været langt fra den rigtige historie.

Slægten Steenfeld¹ er en gammel middelalderadelsslægt. Hvor den kommer fra, er ikke klart, men Meklenborg er en mulighed, idet der her i 1357 nævnes en Henrik Stenveld. Her i landet kaldte kun den først kendte mand sig Steenfeld, hvorimod børn og børnebørn kaldte sig Steen. Det sidste navn må ikke forveksles med den adelsslægt af samme navn, der benytter ibskalle i deres våben.

Der er ikke overleveret meget om den først kendte Steenfeld - faktisk ikke engang et fornavn. Han var væbner, og først kendte kilde er en besegling fra 1438. I 1444 købte han en gård i Vinum små 20 kilometer syd for Ribe. Denne gård mageskiftede han med bispem af Ribe samme år, hvorfor det er nærliggende at formode, tilknytningen til dette område var mere handelsmæssigt end reelt. I årene 1455-60 var han foged i Møgeltønder.

På trods af hvervet i Nordslesvig, i dag Sønderjylland, peger en samtidig kilde på større interesser i det ret så øde og barske Nordvestjylland nord for Nisum fjord. Her havde han flere gårde. Hans kone Benditte Jensdatter Udsøn kom også herfra; nemlig fra Bækmark, hvilket i dag må være Bækmarksbro. I 1476 er denne oprindelige danske ophav til navnet Steenfeld øjensynlig død, da hans hustru overdragede nogle af godsets rettigheder til to af sønnerne. Hun levede endnu i 1491, men hun havde da pantsat en række af de ejede gårde.

Der var tre sønner og en datter, der alle blev i området og forvaltede deres arv. Hovedgården synes at have været Vederlauggård, der blev overtaget af den næstældste søn Jens Steen. Det er da også hans linie, der kan følges længst. Endnu i 1525 opregnes hans søn Jørgen Steen blandt adelen i Ribe bispedømme, som de trods den store afstand hørte under. Allerede i 1538

Steenfeldt.

¹ Bemærk navnet ikke staves med "t".

sælger han imidlertid sit gods til bispen. Ved et følgende skifte synes hele slægtens gods at være tabt.

Det hedder om den første Steenfelts oldebørn, at de "kunde for Armod's Skyld ikke vedligeholde deres adelige Stand". Herefter forsvinder slægtens spor. I fagtermer hedder det, at slægten er uddøet. Med dette menes dog blot, at den i løbet af 1500-tallet anses for at være nedsunken til bondestand.

Herefter et spring i tid og sted. Hans Pedersen Holst var tingskriver ved Sorø retterting i sidste halvdel af 1600-tallet. Han boede sammen med sin hustru Anna Pedersdatter Faxe på Borøgård i Pedersborg sogn, nu den nordlige del af Sorø by. De fik fem børn, hvoraf de fire drenge af uranselige grunde, udover patronymet Hansen, fik navnet Steinfeldt. Det betyder egentlig blot "fældet med sten" og omkring Sorø findes stednavne som Stenskoven, Stenstrup og Stenagergård, men ikke Steinfeldt. Der er på den anden side absolut intet belæg for en sammenhæng med den ovenfor behandlede middelalderadelsslægt Steinfeld.

En af de nævnte sønner fik navnet Mathias. Denne søn opkaldte sin søn efter sin farfar tingskriveren, hvorved det fulde navn blev Hans Mathiasen Steinfeldt. Denne sønnesøn blev gartner i Bislev på Fyn, hvilket da var en ny og måske mere glansfuld klingende titel fra det daværende modesprog tysk end den ellers brugte urtegårdsmand. Han fik her omkring 1736 sønnen Mathias Steinfeldt.

Tingskriver Holsts oldebarn Mathias Steinfeldt var som ung fuldmægtig ved amtstuen i Odense. I 1775 gjorde hans velhavende fætter Hans Ejlersen Steinfeldt ham til forvalter på Demstrup godt 10 kilometer syd for Viborg. Da fætteren døde i 1779 arvede han godset Vindum Overgaard ikke lang derfra. I 1785 blev han kancelliassessor, hvilket vil sige lokal embedsmand i retsvæsenet under den enevældige administration. Han boede ved udnævnelsen endnu på Vindum Overgaard, men solgte den året efter og flyttede til Kirkestræde nummer 1 i købstaden Mariager. Han var gift med Karen Heldved, men ægteskabet var barnløst. Det var et forhold, de allerede tog højde for i deres testamente i 1780-erne med oprettelsen af en familiefond. I foråret 1801 døde kancelliassessor Mathias Steinfeldt.

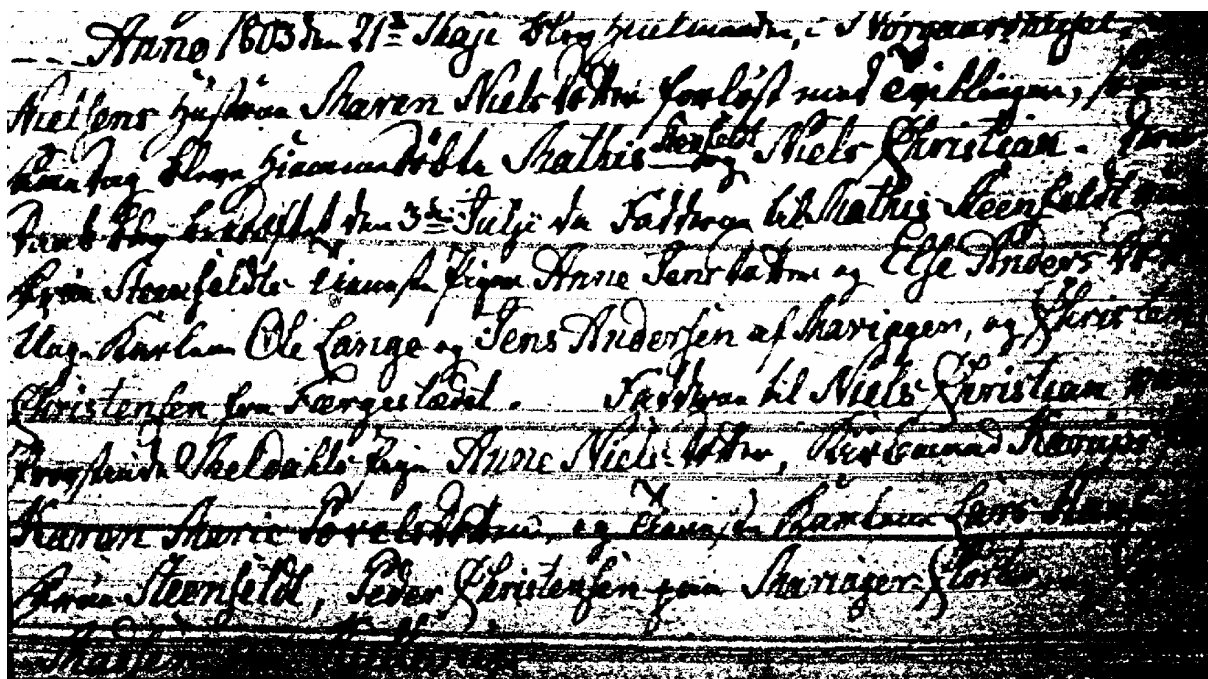
Herefter endnu et spring til Nørregårdshuset (i datiden skrevet Nórgaardshuset) der lå mellem klosterkirken og Mariager by, hvor hjulmand Jens Nielsen var fæster under klostergodset. Nørregårdshuset havde i århundreder hørt under klosteret, men ved indgangen til 1800-tallet var kirken blevet sognekirke og klostrets nonner afløst af en verdslig godsejer. Jens Nielsen var gift med Maren Nielsdatter, med hvem han skulle have sit femte barn i slutningen af maj 1803. Der var imidlertid det ekstraordinære denne gang, at der kom tvillinger. Det var en risikabel sag - ikke mindst i deres sociale lag. Der blev derfor staks sendt bud efter præsten, så de to små drenge kunne blive hjemmedøbt, i fald at de ikke skulle klare det.

Da børnene var knap halvanden måned gamle skønnedes det, at de var modstandsdygtige nok til at få dåben bekræftet i kirken. Det skete den 3. juli 1803. Blandt selskabet omkring de to drenge var kancelliassessor Steinfeldts enke og hendes tjenestepige Ane Jensdatter. Hvorvidt den fine enkefrue var her, fordi Jens Nielsen med tilnavnet i sin ungdom Wium havde tilknytning til Steinfeldterne, eller fordi Steinfeldts enkes tjenestepige havde relationer til familien i Nørregårdshuset, eller fordi enken blot ville markere sig i forbindelse med en tvillingedåb, er ud fra de bevarede kilder umuligt at sige noget fornuftigt om.

Mariager i 1767 og dermed tæt på som det så ud, da den æresopkaldte Mathias Steinfeldt blev født. Hans fødehjem Nørrøgårdshuset antages at være det ret store hus nedenfor buskadset mellem byen og klosteret tæt på den store klosterkirke.

Steenfeldts enke var ikke blot til stede - den første af børnene blev opkaldt efter hendes nylig afdøde mand. Blandt fadderne ved dåben til dette barn var hendes tjenestepige. Barnets navn var i følge præstens indførsel i kirkebogen "Mathis Stenfeldt", hvor patronymet Jensen var underforstået. Så lang så klart, men linien længere nede står: "Faddere til Matis Steinfeldt var...". Der er således to forskellige stavemåder af navnet; og det vel at mærke i både hoved- og kontrabogen, hvilket vidner om en ret så lemfældig førelse af kirkebogen. Retslig er det korrekte navn, det som præsten har indført i hovedbogen, og det uanset hvor fejlagtigt det måtte være. Hvad man gør når præsten indfører navnet på to forskellige måder, skal være usagt! Alle kilder i barnets videre liv skriver dog navnet som den afdøde kancelliassessor; helt præcis: Mathias Jensen Steinfeldt. Det andet barn fik navnet Niels Christian; og dermed altså ikke navnet Steinfeldt. Til gengæld var enkefrue Steinfeldt blandt fadderne til ham.

Kirkebogen for Mariager Landsogn og dermed det officielle dokument for denne del af Steinfeldtslægten opståen.

Selvom vi ikke ved hvorfor, er der helt sikkert tale om et æresopkald. Mathias voksede op og førte navnet videre. Den anden af tvillingerne Niels Christian døde blot to år gammel. I stedet fik de nogle år senere yderligere et barn, datteren Ane, som vi vender tilbage til senere. Umiddelbart efter hendes fødsel døde hjulmand Jens Nielsens kone.

Mathias Jensen Steinfeldt, eller lige så ofte Steinfeldt Jensen, blev som 30-årig gift med den jævnaldrende Maren Laursdatter. Hun kom fra landsbyen Fjelsted under fem kilometer fra Mariager by, hvor hendes far Laurs Sylvestersen havde en lille gård. Her flyttede parret ind, og efter kort tid overtog Mathias Steinfeldt gården. Hans kone døde imidlertid efter få år, hvorefter han hurtigt giftede sig igen med en næsten ti år yngre pige fra Hou med akkurat samme navn: Maren Laursdatter.

Mathias Steinfeldts ældste barn af første ægteskab datteren Karen Marie blev gift med sin fætter Jens Nielsen Volstedlund, hvis mor var samme Mathias Steinfeldts tidligere nævnte lillesøster Ane. Det første barn af dette ægteskab (Mathias Steinfeldts barnebarn) var pigen Ane Jensen Volstedlund, som er min fars mormor. Det var hende, der sørgede for, at min far fik hendes mors slægtsnavn - og dermed banede vejen for hans børn og børnebørn fik slægtsnavnet. Slægtens ophavsperson Mathias Steinfeldt døde som aftægtsmand i Fjeldsted i en alder af 78 år.

Dette er i store træk Steinfeldtnavnets historie - eller rettere historier. Der findes enkelte løsevne personer uden for de behandlede sammenhænge, som yderligere har båret navnet. Det er dog vigtigt at slå fast, at der absolut ikke kan påvises nogen slægtsmæssig sammenhæng imellem den gamle middelalderadelsslægt, tingskriver Holsts slægt og vores Mariagerslægt. Dermed er det også dobbelt klart, at vi ikke er af adelsslægt i denne linie. Vores slægtsnavn daterer sig udelukkende tilbage til "æresopkaldet" af min fars tipoldefar i Mariager Mathias Jensen Steinfeldt for knap 200 år siden.

Min far Gustav Steinfeldt Laursen og hans placering i Steinfeldtslægten:

